

Cum am suportat atîta vreme minciuna, acum să suportăm adevărul

(Lozincă din Golania)

Miercuri, 23 mai, 1990, membri ai Grupului pentru Dialog Social (Doina Cornea, Gabriel Liiceanu, Gabriela Adameșteanu, Radu Filipescu, Gabriel Andreescu, Stelian Tănase) au stat de vorbă cu oamenii care, de mai multe zile, fac greva foamei în Piața Universității.
Membrii Grupului s-au adresat greviștilor, rugîndu-i să înceteze această grevă care le pune viața în pericol.
Transcriem cuvintele doamnei Doina Cornea adresate greviștilor:
„Dacă dumneavoastră ați avut curajul să faceți acest act, înseamnă că aveți un suflet nobil. Dați-ne nouă sufletul acesta, nu-l dați comuniștilor.

Avem nevoie de acest suflet. Trebuie să ne regroupăm, să ne dăm mina unii altora, să începem o altfel de luptă. Noi nu cedăm, n-o să cedăm, dar altfel trebuie acum... Și eu am făcut greva foamei, dar limitat. Vă rog, și dumneavoastră tot limitat trebuie s-o faceți, nu vă puneți viața în pericol, avem nevoie de dumneavoastră... guvernul nu se va sinchisi. Sinteți niște oameni extraordinari și este nevoie de dumneavoastră. Să fim uniți. Acum nu mai putem lupta așa. Era altceva înainte de alegeri, dar acum, dacă noi cu mina noastră am ales, pentru că lumea a fost dezinformată... Vă rog să încetați, altfel trebuie să luptăm acum...”

Indemnuri la luciditate : Doina Cornea, Gabriel Liiceanu, Mihai Stănescu

Noi putem învăța foarte mult din această înfrîngere

— Dialog cu Doina Cornea —

G.A. : Ce credeți despre oamenii care continuă greva foamei în Piața Universității? Sunt mulți a căror viață este în pericol... Mă obsedează de mai multă vreme gândul că ar trebui să găsim noi o soluție...

D.C. : Sinceră să fiu, m-am gândit și eu, pornind de la ideile lui Gandhi care spunea că faci greva foamei față de cel la a cărui dragoste poți să apelezi. Or, mi se pare că acești neocomuniști (plus toată fosta securitate, fosta procuratură și nomenclatura de partid împotriva cărora nu au întreprins nimic pentru a le neutraliza forța) nu merită să faci o grevă a foamei pentru a-i convinge. Cruzimea cu care au tratat poporul român timp de decenii, neadevărurile pe care le-au lansat, înșelătoriile din campania electorală — nu justifică o grevă a foamei. S-ar presupune că persoana față de care faci greva foamei răspunde acestui act de sacrificiu. Or, dl. Iliescu nici măcar un dialog n-a binevoit să le acorde. Trebuie să încercăm ceva ca să-i convingem pe cei aflați în greva foamei să renunțe, pentru că este un sacrificiu prea mare pentru rezultatul pe care ei îl vor obține. Pietre-lor nu le poți vorbi.

G.A. : Multă lume este în acest moment derută de rezultatele parțiale ale alegerilor. Credeți că putem vorbi despre fraudă?

D.C. : Nu putem vorbi despre fraudă în sensul strict al cuvîntului, deși în anumite locuri, chiar lângă Cluj, la Viișoara, reprezentanții ai partidelor au fost alungați; nu numai reprezentanții, toată comisia. Niște indivizi au pătruns acolo cu forța, au spart urnele ș.a.m.d. Și probabil că au fost și în alte părți din țară astfel de lucruri. Dar se poate vorbi de fraudă în sensul că o campanie electorală care nu este liberă nu poate să asigure alegeri libere. Guvernul care a asigurat această campanie electorală trebuia să aibă grijă să instruiască oamenii de la țară care n-au votat în viața lor, care nu știu ce sunt partidele. Dacă nu au făcut-o, înseamnă că nu și-au îndeplinit datoria de organizatori ai campaniei electorale. Deci, poate fi vorba de o fraudă. În plus, acest guvern care concurează și în alegeri a făcut totul ca să manipuleze conștiințele prin televiziune și prin fosta presă comunistă. Omul care s-a dus să aleagă nu era liber în conștiința lui; era derutat, indus în eroare de Front. În sensul acesta se poate vorbi despre fraudă. Partidele au fost atît de mult sabotate, încît nu au putut nici

prin presa lor, nici ca persoane să-și exprime punctele de vedere, programele. După alegeri am întrebât-o pe lăptăreasa mea cu cine a votat, și mi-a spus că, vă rog să-mi iertați expresia, redau cuvintele ei, „mi-a arătat cineva să pun acolo o ștampilă pe o căcăneală neagră”. Era, probabil, trandafirul.

Un ideal care va deveni într-o zi fecund

Iată cîteva opinii referitoare la greva foamei, culese în Piața Universității în aceste zile:

Gabriel Andreescu :
„Văd în greviștii foamei din Piața Universității ceva de natura unui fenomen religios. Și ca analogia să fie deplină, descopăr la mulți o îngrozi-toare indiferență, sau iritare, față de acești oameni hotărîți, fără urmă de îndoială, fără urmă de orgoliu, să se sacrifice. Este ca și cum poporul român trebuie să bea pînă la fund din cupa vinovăției pentru ca să poată renaște cu adevărat.”

Radu Filipescu :
„Piața Universității mi s-a părut cea mai puternică forță care s-a opus guvernului pînă la alegeri. Și chiar dacă aceste alegeri s-au pierdut, această opoziție trebuie să continue, dar nu sub aceeași formă și fără pericolul unor sacrificii. Trebuie renunțat la greva foamei, acești oameni nu trebuie să-și pună viața în primejdie. Acum este necesară organizarea unui nucleu, a unui grup pentru crearea unei opoziții mai elaborate și bazată pe niște principii și idei politice.”

Gabriela Adameșteanu :
„Eu nu sînt pentru greva foamei în țara asta în care oamenii nu au mințat de zece ani. Și, mai ales, nu sînt pentru greva foamei, în acest moment cînd trebuie să ne gândim cum să rezistăm pentru mai mult timp. De mai multă vreme sînt obsedată că acești oameni vor muri. În timp ce noi nu i-am convins că trebuie să găsească altă formă de rezistență.”

G.A. : Credeți că în acest foarte scurt interval — partidele au dobîndit un oarecare profil?

D.C. : În opinia publică, și chiar prin atitudinea unor cercuri de intelectuali, partidele au fost nedreptățite. Aceasta este părerea mea. Ele au fost confruntate la început cu mari greutăți de organizare: un sediu, un telefon, o mașină de scris etc. După aceea, Frontul a avut grijă să-i calomnieze pe lideri, să denigreze activitatea partidelor istorice anterioare, discreditîndu-le în fața opiniei publice.

G.A. : Și atunci, pentru viitor, cum vedeți șansele partidelor, ale opoziției?

D.C. : O înfrîngere poate fi o înfrîngere sau nu — depinde de conștiința celui care o acceptă sau nu o acceptă. Așa după cum sclavia nu este numai o stare de fapt, normată sau legiferată, ci și starea conștiinței sclavului, care acceptă sau nu acceptă o conștiință de sclav. Din orice

înfrîngere, prin judecată și rațiune, omul poate să iasă învingător. Chiar îmbogățit. Să nu primim această înfrîngere ca ceva definitiv. Noi putem învăța foarte multe din ea, să nu repetăm niște greșeli, să ne unim toate forțele de opoziție. Să nu excludem nici partidele. Partidul depinde de calitatea membrilor lui. Dacă de-acum încolo se vor înscrie în partide sau în orice alte organizații de opoziție oameni de calitate, partidul sau organizațiile respective vor câștiga foarte mult. Se spune (și sînt sigură că aceasta este o diversivă a Frontului) că partidele sînt învechite. Cine ne împiedică să le reînnoim?

G.A. : Deci, care ar fi prioritățile opoziției pentru perioada următoare?

D.C. : E nevoie de opoziție pe două planuri: opoziție politică, reprezentată prin pluralism și opoziția societății civile. Partidele trebuie întărite, iar pentru societatea civilă intelectualii vor avea un rol foarte important de îndrumători. Mai ales Grupul pentru Dialog Social, care să adopte diferite formațiuni care prezintă garanții morale, de exemplu, studenți. Studenții de la Facultatea de Drept ar putea să asiste la procese, dezbateți, cazuri în care oamenii sînt nedreptățiti de putere sau la verificarea celor care funcționează în justiție, ori întocmind listele celor care au trecut de la regimul Ceaușescu la regimul Iliescu, continuîndu-și liniștii activitatea. De pildă, procurorul militar Domsa din Cluj care a emis mandate de arestare împotriva mea și împotriva fiului meu, are astăzi funcția foarte mari. Și nu este un caz izolat, creșcă în fiecare județ unde există procuratură militară, a rămas omul vechi în funcția nouă.

G.A. : Se vehiculează ideea că securitatea a intrat și în partide.

D.C. : Totul este infiltrat. E o boală, o plagă și m-aș mira să mai fie vreodată instituită acum, chiar de opoziție, absolut intactă. Nu este motiv de discreditare a partidelor. Datoria noastră este să le întărim, înscriindu-se în ele cei mai buni oameni din societate.

G.A. : Am observat într-adevăr la o parte dintre colegii noștri o anumită zecă condescendentă față de partide. Am auzit de multe ori și fraza: partidele nu sînt o soluție. Dar un coleg, un foarte bun scriitor, mi-a și spus: „Noi am făcut o greșală. Dacă noi intrăm în partide, de la început, li se dădea alt statut. Altă „redibilitate”.

D.C. : Împărtășesc părerea colegului dv. Cred că vrem o societate pluralistă dar fără partide, ceea ce mi se pare absurd. În occident partidele sînt constituite de o sută și mai bine de ani, latura asta politică a societății funcționează autonom și ei sînt preocupați acum de societatea civilă. Or noi trebuie să le clădim pe amindouă. Nu se poate pluralism fără partide. Or fără pluralism va fi din nou dictatură.

A consemnat
GABRIELA ADAMEȘTEANU